

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIS

Glasi Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 4 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po 2 Din od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Prosvetni budžet za Slovenijo.

Za danes se omejimo samo na osnovno šolstvo.

V lanskem proračunu — za budžetno leto 1922/23. — je bilo za osnovno šolstvo Slovenije postavljeno: 11.528.737 Din za plače in povišice, 315.675 Din za upravne stroške in 22.081.971 Din izrednih izdatkov.

Budžet za leto 1923/24. pa predvideva za osnovno šolstvo Slovenije: za plače in povišice 14.449.000 Din, za upravne stroške 1.895.940 Din in za izredne izdatke 42.547.729 Din.

Nehote se spominjamo pri letošnjih vestih listov, da je budžet izgotovljen, na lanska razburjenja, ki so nastopila po sprejetju budžeta in po posledicah, ki jih je povzročilo črtanje nekaterih postavk in krčenje drugih v prosvetnem proračunu za Slovenijo.

V polnem obsegu se strinjamo z našim osrednjim glasilom, ki pravi, da je prosvetni budžet najjasneje ogledalo državne prosvetne politike in stopnje narodne kulture in njegove akcije za napredek.

V tem oziru je eden najvažnejših poslov šefa prosvete briga o budžetu ministrstva prosvete, ki omogočuje, da se izpeljujejo prosvetni načrti in da se vodi prosvetno politiko tako, da se pokaže čimveč pozitivnih uspehov in rezultatov na polju narodnega prosvetovanja.

Lanski budžet je bil dobra šola za vso slovensko javnost, za narodne poslance, za učiteljstvo, za katehete, za starše — za vse, kajti radi njegove pomanjkljivosti je trpelo vse: padali so očitki na višji šolski svet, na šefa prosvete, na poslance itd. — ko je bilo že prepozno.

JULIJ KONTLER:

Ptuj — Murska Sobota.

Prva etapa zgodovine prekmurskega slovenskega šolstva je zaključena v Ptuj. Če bi smeli imenovati čas do Ptujja začetno dobo prekmurske prosvete, potem se upravičeno pričakuje, da bo vse — kar sledi po ptujski skupščini — formalno in vsebinsko boljše, da se bo delalo z večjo vnemo, smotreno, brez vseh znakov načelnosti. V Ptujju so padle resne besede in sedaj je Murska Sobota na vrsti, da dela in spravi v realno obliko ideje ptujске skupščine.

LISTEK.

Kako treba da se vrši nastava srpskoga ili hrvatskog jezika u slovenskim osnovnim školama.

Bez ikakva se oklevanja može reći, da nastava srpskoga ili hrvatskog jezika u slovenskim osnovnim školama ne treba da započinje kao nastava tujih jezika, Srbohrvaštinu mogu Slovenci smatrati jedino drugim narečjem vlastitog jezika, čime srbohrvaštinu nikako ne će poniziti niti će time sebi štetiti. Prema tome će se srbohrvatski jezik poučavati u III. em, za taj jezik početnom razredu onako isto, ko što se poučava slovenski jezik u I. om razredu, naime razgovorom o poznatim stvarima, pričanjem pričica, deklamovanjem pesmica, čitanjem iz knjiga i pisanaka onoga, što se govorilo ili pisalo, pažeći osobito u početku na to, da daci dobro izgovaraju glasove, kojih nema slovenski jezik. Pri tome će se usput tumačiti nepoznate reči i oblici.

Kako se vidi, nastava će se vršiti kao na njihovu materinskom jeziku, ako i jest književna srbohrvaština deci nekoliko udaljenija od književne slovenštine. Zato su opet učenici III. godišta, s kojima nastava počinje, duševno mnogo razvijeniji od učenika I. godišta i prilično glatko čitaju (naravno samo latinicu), tako da se mogu vrlo uspešno služiti čitankom, tim glavnim sredstvom u jezi-

Proračun je bil pomanjkljiv od univerze do osnovne šole. Ukinile so se postavke, ki so bile šolstvu in učiteljstvu v dekretih in zakonih postavno zajamčene, odtrgali so se učiteljstvu protizakonito službeni prejemki, ki jih še do danes ni prejelo. Ne bomo vseh zopet naštevati, kajti poznati jih mora dobro sama šolska oblast, ki je tudi odgovorna, da se poravna krivica in da se potrebne postavke postavijo kot naknadni in novi krediti zopet v proračun.

Šolska oblast in njeni vodilni možje so odgovorni za to, da se da zopet učiteljstvu vero v avtoriteto zakonov in dekretov nazaj, ki jo je upravičeno izgubilo lanj zaradi poraznega prosvetnega proračuna za Slovenijo, kateremu vzrok je bila tudi prevelika popustljivost in zaupljivost s strani merodajnih faktorjev. Lanski udarec nas je izučil, da ne zadošča samo uradna, temveč da je potrebna tudi privatna inicijativa, če se hočemo izogniti ponovnemu takemu slučaju, ker računati moramo z neurejenimi in nestabilnimi razmerami.

Z uradno dolžnostjo še ni storjena vsa dolžnost do naroda s strani naših prosvetnih krmilarjev — to lekcijo nam je dal lanski budžet.

Učiteljstvo, v čigar imenu govorimo, je od šolske oblasti upravičeno zahtevati, da stori vse in opozori na lanske nedostatke tudi poslance.

V 12. številki letošnjega leta smo že povdarili: da je najvažnejša pravica narodne skupščine dovoljevanje vsakoletnega budžeta in je to obenem njena najvažnejša dolžnost, za katero nosijo poslanci odgovornost pred narodom.

Caveant consules!

Onkraj murske Slovenije se pravi: »Prekmurje je slovenska Sibirija.« Na ptujski skupščini so dokazali učitelji-delegati, da to mišljenje ne odgovarja dejanskim razmeram. Sibirijo v Prekmurju vidijo le ljudje ozkega obzorja, oni, ki nimajo zadosti duševne kreposti za vzgojno in kulturno delo v krajih, kjer so iz naravnih vzrokov razmere in ljudje drugi — nego v ostali Sloveniji. Pričakovali smo, da bo Murska Sobota nadaljevala ptujске ukrepe — in glej: molk in

kovno nastavi. Jasno će biti stoga svakome, da ćemo se i u ovom našem predmetu držati načela »od poznata nepoznatu« i čitati članke iz Prve srpske ili hrvatske čitanke najpre latinicom bar tako dugo, dok nam se daci ne uvjere, da srpskohrvatski jezik nije tudi ili dok se u njemu malo ne udomače.

Kao što se u I. i II. slovenskom razredu slovnica nikako ne uči odvojeno, tako ne treba ni u I. i II. srpskohrvatski tečaj uvoditi nikakvih više manje dosadnih i preuranjenih slovnčkih zajedanja, već treba dacima tih godišta dati u ruke što više zgodna i za njihovu dob odmerena štiva da čitaju, da uz pomoć učitelja pripovedaju sadržaj, a pesmice da deklamuju. Slovnicka pravila razvijace se tako reći sama od sebe, nepreuranjeno, neprisiljeno. A s obzirom na malen broj sati ne će se ni u višim razredima postupati drukče.

Inače mislim, da za taj predmet nije dobro stvarati opsežna nacrtta, jer bi nas on mogao zavesti u žurbu i prouzročiti u školi izvesnu prenapetost. Bolje će možda biti, da smo u tom pogledu skromni, ne bi li tako pre osvojili đacka srca za taj jezik i stvorili u njih raspoloženje, da se kasnije služe srpskohrvatskom knjigom. Osobitog uspeha i onako ne možemo postići u tom predmetu. Ta pomislmo, da je za slovenski jezik, koji je ujedno i nastavni, određeno nedeljno toliko sati, pa ipak možemo reći, da se većina đacka koncem osnovne škole ne služi

zopet molk je vse, kar smo dočakali dosedaj. In vendar se čudimo, zakaj ni zanimanja v vrsti učiteljstva za prekmurska mesta. Prepričani smo, da je Murska Sobota imeja v naročju kuhinjo, kjer so se kuhali opisi naše Sibirije, bodi torej sveta dolžnost istega mesta popraviti vse, kar se je zagrešilo.

Do ptujске skupščine, so tudi učitelji verovali bajki, da je Prekmurje kraj zaostalosti. V Prekmurju se je slikala ledina, katero zastoj obdeluješ — če-tudi z najmodernejšimi stroji, tam je vsak kulturni in gospodarski napredek nemogoč. Verovalo se je tudi o nekem »madžaronstvu« — katero je baje največja ovira vsakega napredka.

Tisočletno sožitje z Madžari seveda ni ostalo brez vsakih posledic. Nastalo je v Prekmurju marsikaj tacega, česar se od onkraj murskega bistveno razločuje. Druga je preteklost, druge so navade, drugo je mišljenje, zlasti druge so gospodarske in socialne razmere kakor v krajih, kjer so rojeni — ne vedno sposobni kritiki naših razmer. Pod pero mi sili trditev, da smo prišli do točke — kjer se pravi madžaronstvo vsemu — česar se od onkraj murskega razlikuje. Seveda, madžaronstvo ima drugi pomen v obči rabi in v tem tiči vzrok, zakaj sodijo slabo o nas in zakaj se branimo mi skoro vsake kritike, ki je pisana o Prekmurju.

Da, resnica je, da imamo ljudi, ki gojijo simpatije do Madžarov. Toda silna znota bi bila porabiti vso energijo za boj s temi elementi, zlasti nevhvaležno delo je glasen in direkten boj, kateri četudi stvarno izpeljan, dela le reklamo nasprotniku! **Le v t'hem in podrobnem delu je naša zmaga.** Vsi oni, ki rabijo blesteče efekte, govorijo kar celemu svetu — mečejo bob ob zid. Otresti se moramo mnenja, da v Prekmurju — hočeš — nočeš: **postani kritik vsega kar je, pridiguj iz svojega kotička osrečujoče ideje in bodi smrtno užaljen, če se vsaki tvoji želji ne ugodí.** Murska Sobota vzemi v roko vodstvo, naredi konec dosedanj živahni osebni inicijativi, katera naj že spominja deloma na anarhijo. Po ptujski skupščini naj se dela, četudi počasi, toda smotreno in enotno.

Kaj predstavlja Murska Sobota? Ta ali ona oseba, mesto, urad? Ne! Murska Sobota pravim celokupnost, kar je poklicano voditi boj jugoslovenske misli z nasprotniki, bodisi to s preteklostjo, z ose-

najlaksše književnom slovenštinom. Tako pa još i gore je tamo, gde je školstvo nerazvijenije ili gde su dijalektarne razlike veće. Koliko znanja možemo stoga očekivati od naših učenika srpskohrvatskog jezika u ovdašnjim osnovnim školama?

Ni književna srbohrvaština njima istina, nije tudi jezik, no svakako im je znatno teža od književne slovenštine. Ali teškoća učenja sh. jezika nije toliko u toj nešto većoj udaljenosti književne srbohrvaštine od književne slovenštine, već u nečem sasvim vanjskom, nebitnom.

Nastava sh. jezika počinje naime istom u III. godištu i to s jednim satom na nedelju, što iznosi okruglo trideset sati u čitavom tom godištu. U ostalim godištima određena su za taj predmet dva sata. To ne bi bilo možda malo, da se pri nastavi isključivo upotrebljava samo latinica. No za vreme toga jednoga ili dvaju sedmičnih sati daci nam se moraju vežbati i u upotrebi ćirilice. Nastava u jeziku mora se vršiti i na temelju ćirilicom štampanih članaka čitanke. I to je baš ono, na čem najviše trpi nastava sh. jezika. Daci kao i ostali već pismeni ljudi doduše lako nauče ćirilica pisemna, no da se bolje uvežbaju, kako bi mogli bez poteškoća za razumevanje sadržaja nešto okretnije i lakše čitati, za to nema vremena, jer onaj sat, dva nastave u sedmič ne možemo utrošiti na mehaničko čitanje.

bami, ali zoper škodljive organizacije. Vendar pa, zlasti dve vodilni korporaciji bi rad alarmiral. Organizacija učiteljstva in šolski oddelek morata imeti namreč precej dobre volje za uresničenje ptujskih sklepov. Ti dve korporaciji naj prevzmeta izdelavo podrobnega načrta (ali načrtov) za vzgojno, kulturno in gospodarsko delo v jugoslovenskem zmislu.

V Prekmurju nujno rabimo **minimalni učni načrt** za vse šolske tipe. Izdelati je načrt za pouk slovenščine na manjšinskih šolah. Zbrati je ilustrativno gradivo za pouk domoznanstva in gradivo za pouk domače zgodovine. Imamo li že zbirko pesmi, katere bi moral poznati vsak za petje navdušen Slovan? Imamo li sestavljeno podrobno gradivo za razne in nujno potrebne zimske tečaje? Koliko iger imamo že za domači šolski oder ali za oder odraslih?

Po Ptujju torej naj ostane v božjem miru lov za dokazi zanesljivosti in nezanesljivosti — dovršen. **Naj se pokaže raje delo, naj se pove kako ga je izvršiti** — in potem: **kdor to delo dovrši, je naš, a vsi oni, ki bi še nadalje le kritikovali in vodili boj sumničenja — so kričachi.** Da, Murska Sobota na delo!

Vestnik meščanskih šol.

—c Nazorno pojmovanje Pitagorovega izreka. (Iz kroga učit. mešč. šol.) Načrtajmo pravokotni trikotnik s katetama, od katerih je ena 3 cm, druga pa 4 cm dolga. Izmerimo potem hipotenuzo. Ta meri ravno 5 cm. Nad katetama načrtajmo kvadrata in izračunajmo njih ploščino. Ploščin merita 9 cm² in 16 cm². Načrtajmo sedaj kvadrat nad hipotenuzo. Ta meri 25 cm², to je toliko kakor oba kvadrata nad katetama. Imamo tedaj račun 3² + 4² = 5² in to je Pitagorov izrek, ki se glasi: »V pravokotnem trikotniku je kvadrat nad hipotenuzo enak vsoti kvadratov nad obema katetama.« Načrtajmo sedaj poljuben pravokotni trikotnik, izmerimo njih stranice in izračunajmo kvadrate nad stranicami, tedaj se nam zopet pokaže pravilo Pitagorovega izreka. Stranice merijo n. pr. 27 mm, 36 mm in 45 mm; po Pitagorovem izreku je pa 27² in 36² toliko kakor 45². — Ako to še parkrat ponovimo pri drugih pravokotnih trikotnikih, — ne bo učenca v razredu, ki bi ne razumel Pitagorovega izreka. —z—

Mi moramo naime kao učitelji jezika poučavati jezik. I sad smo na onoj tački naše nastavne osnove za sh. jezik u osn. školama Slovenije, preko koje ne bismo smeli nikako preći bez neke reforme, ako ne ćemo da učitelji srbohrvaštine budu tako reći učitelji ćirilice. Pa i u tom nezavidnom slučaju sumnjam, da bi im uspelo uz dosadašnji broj sati naučiti dake, da s lakoćom čitaju i pišu ćirilicu. A da se poveća broj sati srbohrvaštine, bilo bi to na štetu ostalih predmeta. Hoću zbog toga da napomenem, kako bi se ta stvar dala uz dobru volju na drugi način veoma lako urediti.

Nije potrebno isticati, da su u nas latinica i ćirilica ravnopravne i da bismo odgovarali potpuno realnim i idealnim interesima, kad bismo se trudili, da naučimo valjano jedno i drugo pismo, dok se konačno ne prihvati samo jedno. **Jedno pismo mora da bude naš ideal, sa čijm ćemo ostvarenjem poći kao narod brzim koracima ususret jednom književnom jeziku i jednoj kulturi.**

Istaknuvši tako naše narodne potrebe mislim, da ne će biti nezgodno, ako upozorim sastavljače slovenskih čitanaka na način, kojim bi nam oni bez ikakve štete za slovenski jezik mogli pomoći, da slovenska deca bez povećanja broja sati i bez ikakve i ičije štete ćirilicu dobro nauče i s njom sklope mir. To oni mogu učiniti tako, da joj kao našem starom slavenskom pismu dadu gostoprimstvo u slovenskim čitankama i da jedan deo slo-

Splošne vesti.

— **Upokojitve učiteljstva.** V prosvetnem ministruvstvu leži podpisan ukaz o upokojitvi večjega števila učiteljev in učiteljic iz cele države.

— **Jubilej na Koroški Beli.** Dne 10. septembra t. l. poteče baš 25. leto, ko je začel učiteljevati na Koroški Beli sedanji nadučitelj Janko Baraga kot mlad mož poln volje in veselja do svojega poklica in dela med ljudstvom. Tedanja skromna enorazrednica se je razvila pod njegovim pridnim vodstvom in neumornem delu v šestrazrednico, v šolo, na kateri vlada vzoren red in posnemanja vredna sloga med učiteljstvom. Občani so lahko ponosni na lepo šolsko poslopje in krasen vrt s skrbno gojenim sadnim drevjem, ki vzbujajo občudovanje vseh mimoidočih. Z brezprimerno vztrajnostjo deluje Baraga prav od svojega prihoda tudi izven šole in v vseh naprednih kulturnih društvih. Prav nič ga ni moglo odvrniti od njegovega prepričanja in krepko začrtane poti. Z veseljem in zadovoljstvom lahko gleda danes na uspehe svojega delovanja. Ponosen je lahko na te uspehe, katerih ne more oporekati niti najhujši neprijatelj naprednega učiteljstva. V proslavo te 25letnice priredi učiteljstvo in hvaležna šolska mladina skupno s kulturnimi društvi na predvečer podokničo. Zaslužnemu jubilaru želimo, da bi se še dolgo vrsto let veselil skupno z verno in skrbno družico, gospo soprogo, nadaljnih uspehov svojega dela kot vzgojitelj in napreden pionir! Na mnoga leta! Zdravo!

— **Umrl je v Ljubljani** mestni učitelj Schifferer Fran. — Preostalih naše sožalje!

— **Jugoslovenska Matica v Ljubljani.** Izkaz prejemkov v juliju 1923: Podružnice: Višnja gora 1500 Din; Ormož 3600 Din; Strnišče 50 Din; Šoštanj 600 Din; Trebnje 359 Din; Kostanjevica 237 Din; Kranj 2100,75 Din; Sevnica 2500 Din; Moravče 2367 Din; članarina, vplačana pri pokr. odboru v Ljubljani 939 Din skupni darovi 2008,75 Din; razni prispevki 1478,20 Din. Skupni prejemki znašajo 17.739,70 Din. Izdatki pa so znašali 26.760,45 Din., primanjkljaja je bilo torej 9020,75 Din., ki se je pokrilo iz prebitkov prejšnjih mesecev. Ker so naloge Jugoslovenske Matice vsak dan večje, je nujno, da tudi vsi njeni prijatelji stopnjujejo svoje delo. Podpirajte Jugoslovensko Matico, da rešimo našo zemljo!

— **Okrajna učiteljska konferenca listiškega okraja** se je vršila v Ljubljani dne 23. junija 1923. v prostorih I. mestne deške osn. šole. Iz poročila tov. nadz. g. J. Bezeljaka je bilo posneti, da ima naš okraj v celoti 197 razredov. Izmed učnih oseb sta le 2 na bolezenskem dopustu, ena ima pa študijski dopust. Razveseljivo dejstvo je, da naš okraj tako v vzgojnih ozirih kot učnih uspehih zadovoljivo napreduje. O tem »Kako odpravi šola še preostale vojne posledice s posebnim oziranjem na нравstveno stanje mladine« je zares krasno referirala ga. Helena Menaše-Komačeva. Žela je zato tudi splošno zahvalo in priznanje. Referat bo ponatisnjen v »Popotniku«. O »Dosedanjih uspehih in ovirah pri pouku srbohrvaščine na

venskih članaka štampaju ćirilicom. Time bi se ćirilica na neki način nostrificirala, a deca bi se sigurno toj novosti radovala videći, kako se slovenština može ćitati i pisati ćirilicom. A ni od odraslih sigurno nitko pametan ne misli, da slovenski jezik ne sme doći s ćirilicom u takav odnosaj i da je to za taj jezik možda nečasno.

Držim, da ne ću pogrešiti, ako rekнем, da bi se tome mogli protiviti jedino oni, koji ne shvaćaju ni slovenstva ni jugoslovenstva. Time ne bi sastavljajući slovenskih ćitanka učinili samo kompliment ćirilici, već bi time zaista potpomogli ućenje toga pisma, što bi onda povoljno delovalo i na ućenje sh. jezika. Za neupućene napominjem, da je to načelo o ravnopravnosti obaju pisama istaknuto u srpskim i hrvatskim ćitankama time, što ima u jedinima i u drugima ćirilicom i latinicom štampanih ćlanaka kao i ćlanaka u slovenštini. Da ne bi tko pomislio, da to predlažem u svrhu kakvog prikrivenog podjarmljivanja i napadanja na latinicu ili na slovenski jezik, izjavljujem sada i svakom prigodom, da ću glasati za latinicu, kad bude možda u nedalekoj budućnosti trebalo birati između nje i ćirilice i to samo zato, što se gotovo i sav ostali svet njome služi.

Jedan ideal naše prošlosti, naime da kao jedan narod budemo i jedna država, ostvaren je. Drugi ideal, koji možda nije manji od prvoga, čeká svoje ostvarenje.

slovenskih osnovnih šolah« je referirala tov. gđc. Slava Nadaličeva ki je po svojih dosedanjih izkušnjah kot učiteljica srbohrvaščine podala prav lepo, utemeljeno, stvarno poročilo. Iz poročila je bilo posneti, da se v splošnem doseza popolnoma zadovoljiv uspeh v tem predmetu. Pri razgovoru knjižničnega odbora je bilo sklenjeno, da se poskusi z upeljavo »Leposlovne potujoče knjižnice« za domač okraj. Iz odbora se izvoli tozadeven odsek. Kot namestnik preselivše se tovariške gđc. M. Ažmanove se izvoli v knjižnični odbor tov. Svatopluk Stoviček. Stalni odbor ostane dosedanji; namesto preselivšega se tovariša J. Goloba se na njegovo mesto izvoli go. tov. Matildo Vrbičevu. — Udeleženci so se soglasno izrekli za odpravo »Matičnih listov«. Po potrebi naj se nekaj tozadevnih rubrik doda dosedanji matriki. Istotako so se člani konference soglasno izjavili za odpravo dosedanjih ponavljalnih šol. — Ob priliki nadzoroovanja učnih uspehov, naj g. nadzornik pregleda tudi obdelavo šol. vrtov.

— **Železniki.** Šolsko vodstvo proda sledeče letnike »Učiteljskega Tovariša«: Od 1861. do incl. 1869. in od 1874. do incl. 1878. Vse vezano. Cene po dogovoru.

Neodrešena domovina in obmejno šolstvo.

— **Turneja slovanskih učiteljev po Italiji.** Dne 18., 19., 20., 22., 24., 26. in 27. septembra priredi pevski zbor goriške Učiteljske zveze turnejo po večjih mestih Italije. Zbor poseti Videm, Benetke, Bolonijo, Rim, Firenze, Milan in Monci. Izvajale so bodo skladbe Gallusa, Ingenerija, Gerebeca, Lajovica, Mokranjca, Ravnika, Adamiča, Vincijsa in narodne pesmi.

— **Slovenske šole v Primorju v nevarnosti.** V Devinu in Doberdolu v Julijški Krajini sta razpisani učiteljski mesti na slovenski šoli, za kateri doslej ni kompetiral noben slovenski učitelj. Če ne bo nobenega reflektanta, izgube Slovenci obe šoli. Nujno potrebno je, da se takoj javita za službi dva slovenska učitelja.

Naša kulturna organizacija.

Ferijalni Savez učiteljstva.

III. kongres Ferijalnega Saveza v Beogradu, 15.—18. julija t. l.

(Konec.)

Budžet sestavi upravni odbor sam. Poslovnik Saveznega Suda se je sprejel. Nato je bila volitev novega upravnega odbora. Sestavila se je kompromisna lista, po kateri imajo U. O. Srbi in Bosanci, revizijski odbor in Savezni Sud Hrvatje, Vojvodinci in Slovenci. Tako je predsednik U. O. Beograjecan g. Knežević, agilen in navdušen ferijalec, za svoje delo imenovan častnim članom F. S., podpredsednik in tajnik sta Bosanca, blagajnik je Beograjecan. Poleg teh štirih članov tvori U. O. še sedem pokrajinskih poverjenikov (načelnikov obl. odborov). Izmed

Taj je ideal: jedno pismo i jedan književni jezik. Njegovo ožiotvorenje nije cvisno od vanjskog sveta već od nas samih. A od toga, hoće li se to dogoditi ili ne, može već u nedalekoj budućnosti da zavisi i sam naš državni opstanak! Kolo sreće okreće se i mi ne znamo, šta nas čeka. Vojne vlasti su dalekovidne i na oprezu. Budimo na oprezu i mi, jer opet može da provali strašna lomljava i da nam dođe novi sudnji dan, kad sigurno ne će biti milosti s nesvesnim narodima bez zajedničkog pisma i književnog jezika. Do zajedničkog našeg književnog jezika dalek je put. O tome, hoće li Slovenci, kao brojem manji, uneti što im je najmilije na ovom svetu u skupno jugoslovensko dobro, svakako će imati da odluče slobodnom voljom buduće slovenske generacije. Mi moramo učiniti, što možemo. Težiti nam je k jedinstvenosti pisma i književnog jezika. U toj težnji dužni smo svi u Jugoslaviji znati u ovo prelazno doba i latinicu i ćirilicu, jer ako znamo samo jedno pismo, onda smo kao Jugosloveni tek na pola pismeni. Naučimo stoga dobro jedno i drugo pismo, pa ćemo videti da između nas Srba, Slovenaca i Hrvata postoje samo razlike u narečju i da nam ne treba nikakvih Tusena ni Langensajta, da naučimo jedno bratsko ili zapravo drugo svoje narečje, već da je dosta uzeti u ruke knjigu i ćitati!

P. S.

učiteljstva je v pov. odboru tov. Pirnat ter v Saveznem Sudu tov. Mrovlje. Novo upravno telo nam garantira za uspešno in smotreno delo v centrali kot tudi v oblastih v prid organizaciji in njenim članom kot tudi dopovini.

Pri eventualnostih je tov. Pirnat predlagal, da posveti U. O. vso svojo vnaemo in brigo, da dovoli ministarstvo saobračaja prihodnje leto ¼ vožnjo posameznim ferijalcem ali ponajveč dvema, ker je večje število nepraktično in skoroda F. S. škodljivo. Predlog je bil burno sprejet in predsednik je obljubil zastaviti vse sile v doseg tega cilja. Kot sinu beogr. ministerjalnega uradnika in znani beograjski osebi upajmo, da se mu to posreči. Da bo imela stvar še večje moralno ozadje, naj se letošnji kongres UJU soglasno izreče za pristop v F. S., kot se je izrekel profesorski kongres. Potem v ministarstvih ne bodo mogli reči, da je za F. S. samo tisoč učiteljev-idealstov, računati bodo morali z ogromno organizacijo, ki pozdravlja F. S. in vstopa vanj. Tozadeven predlog se bo stavil na letošnjem kongresu UJU in vsak zaveden učitelj mora glasovati zanj. Podprite nas, ki delamo za vas, vsaj moralno!

Kar se tiče »Dačkih legitimacij« in ¼ vožnje, še eno pojasnilo. Bili smo na ministarstvu saobračaja, žalibog g. ministra nismo dobili, ker je bil v parlamentu. Pri glavnem poverjeništvu pa smo izvedeli sledeče: Za te počitnice se ni dalo doseči dovoljenje potovanja posameznih ali po dveh ferijalcev po železnici. Na prošnjo, naj se ugodnost ¼ vožnje prizna učiteljem, se je glasil odgovor v tem smislu: Čemu zahtevate nekaj za neki stan posebe. Tega ne moremo dovoliti učiteljem, ker tudi nismo dovolili profesorjem. Kako ste nepraktični. Dali smo vam »Dačko legitimacijo«, ki velja za člane F. S. Kdor je član F. S. ima »Dačko legitimacijo« in z njo se vozi četrtinsko. Nas ne briga stan, nam zadostuje članstvo F. S. V tem smislu so poučili na prednost saobr. Gl. Pov. Torej tovarišferijalci: ugodnost ¼ vožnje lahko izrabite ob pričetku in koncem šole ter med letom vedno, če potujete v grupi po pet (upajmo, da se to kmalu zmanjša).

Tov. Pirnat je tudi predlagal, da se sedanja »Članska izkaznica« ter »Dačka legitimacija« združita v eno samo legitimacijo, ki bo vsebovala oboje pod imenom »Legitimacija F. S.« Prirojene naj bodo vse rubrike tako, da bodo odgovarjale vsem ferijalcem. Bilo je enoglasno sprejeto. Podružnice naj pismenim potom predlože svoja tozadevna mnenja. Tov. Pirnat pošlje natančno izdelano »Legitimacijo F. S.« upravnemu odboru v oceno in overbo.

Bilo je še polno predlogov, ki pa za nas niso važni, zato jih izpuščam.

Kongres kongresa, pravzaprav pa na predvečer je priredil lokalni odbor v hotelu »Srpska kruna« delegatom sijajen banket. Posetile so nas visoke osebnosti, padla je mnoga navdušena beseda; vlada je živahna volja. Izmed učiteljstva sta govorila tovariša Mrovlje in Pirnat.

Prvi početek je tu. Nekaj smo dosegli, še več bomo, če bomo vztrajni. Tovariši, izrecite se soglasno za pristop v F. S. na letošnjem kongresu UJU ter tudi faktično pristopite! Ne čakajte, da se vam vse ponudi že na krožniku, pojedite, pridite še vi v naše vrste, do prihodnjih velikih počitnic nam je uspeh zagotovljen. Vem, da vam ni na onih par dinarjev, ki vas stane organizacija, komodni ste in pa stara naša navada, zabavljati moramo, pa čakajmo, ko bo vse na mizi, potem pa žlico v-roke. Oprostite, mar ni res tako?! Le v skupnem in smotrenem delu je spas, le tako bomo imeli ob letu pokazati še vse drugačne uspehe od letošnjih.

— **Vsem članom (icam) 152 učitelj. P. F. S. za kočevski okraj!** Šolsko leto 1923./24. se je pričelo in poravnani bi moral biti naš dolg za »Dj. leg.« in »Pop. olakšic« pri U. O. F. S. Zopet moram prositi: **Pošljite že tolikokrat javljen znesek takoj**, da me ne bodo zopet tirjali. Upam, da bo to zadnja prošnja. Obenem izvršite event. plačilno obveznost naši podružnici. Kdor se bo izmed članov (ic) naše P. F. S. odglasil in se vpisal v podružnico svojega okraja, **naj to takoj javi**. Javiti se morajo tudi vsi člani (ice), ki bodo to šolsko leto ostali še v naši podružnici. Pristopnina za sept. znaša 10 Din, za oktober 11 Din itd., junija 25 Din, podružnična članarina mesečno 2 Din. Toliko v ravnanj plačilnih obveznosti. Ako se zahteva od P. F. S. red in točnost, smejo isto zahtevati tudi podružnice. **Red in točnost od članov in P. F. S. olajša delo, da moremo skrbeti v večji**

meri za dobrotvorstvo in svratišta, ki so glavna dolžnost podružnic. — S. Mrovlje, Velike Lašče.

Naša samoizobrazba.

— **»Moderni učni načrt risanja v osnovni šoli«**, predaval pri Ljubljanskem učiteljskem društvu dne 9. maja 1923 tov. strokovni učitelj **Novak**. Najpreje je podal kratek zgodovinski razvoj risanja, zahteve risarskega pouka v osnovni šoli in niega pomen kot univerzalni jezik med narodi. Po jasno začrtanih modernih zahtevah risanja je nato razložil celotni učni načrt za risanje za vse razrede osnovne šole: Svoji referat je izpolnil z risbami, katere so bile risane po njegovem načrtu v osnovni šoli. Risbe so jako lepo in okusno delo izvršene po navodilu učitelja ter kažejo harmonično izpopolnjevanje vseh duševnih sil učenca od leta do leta — Po referatu se je razvila stvarna živahna razprava in debata, katere so se udeležili mnogi tovariši. — Tov. Novak bo izdal svoj učni načrt s tozadevnimi skicami in risbami v posebni knjigi, da bo imelo vse učiteljstvo dostop do nje in se bo risanje v osnovni šoli povzdignilo ker se še marsikje goji pastorsko.

— **O pomenu in uredbi lokalne domoznanstvene knjige** je predaval tov. J. Klemenčič 24. maja pri učiteljskem društvu za Maribor in bližnjo okolico.

— **»O naših močeh in vzgoji«** je predaval pri Celjskem učiteljskem društvu dne 10. junija 1923 tov. **Poljšak**.

— **»O nervoznosti«**, predaval pri Učiteljskem društvu za laški okraj dne 9. junija 1923 tov. **Blaž Jurko**.

— **»O uvedbi v narodno gospodarstvo«** pri Savinjskem učiteljskem društvu predaval dne 6. junija 1923 tov. **Sotlar**.

— **»Učiteljsko pitanje«** z ozirom na Radovanovičevu razpravo, predaval dne 7. junija 1923 pri Slovenjgraškem učiteljskem društvu tov. **Repič**.

Književnost in umetnost.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl. Učiteljska tiskarna je založila in izdala serijo razglednic »Stara Ljubljana«** obsegajoč šest komadov, ki predstavljajo: 1. Ribjo ulico, 2. Študentovsko ulico, 3. Rožno ulico, 4. Semeniški portal, 5. Pogled na stolnico, 6. Pred stolnico. Naslikal Saša Šantel. Serija stane v podrobni prodaji 10 Din. Za trgovca z razglednicami 7,50 Din. Razglednice so krasno umetniško delo v treh barvah, kakršnih Slovenci še nismo imeli.

— **kpl. Knjižica praktične pedagogije.** Radovi vjezbaonica zagrebačke Viš. pedagog. škole. Izdaje dr. Jure Turčić, profesor praktične pedagogije. Prva knjiga: Metodika škole rada od dr. Jure Turčića Dobiiva se u Upravi knjižnici praktične pedagogije. Zagreb, Tvornička 10. Cijena 20 Din in poštarina 3 Dinara.

— **kpl. Zgodovina novega veka za nižje razrede srednjih in njim sorodnih šol.** Spisal Jos. Bučar, prof. Izdala in založila Jugoslovenska knjigarna. Cena 30 Din.

— **kpl. Ivan Albreht: Ranjena gruda,** povest. Splošna knjižnica št. 1 v Ljubljani 1923. Izdala in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 104 strani. Cena broš. 12 Din, vezani 17 Din.

— **kpl. Josip Jurčič: Spisi. VIII. zvezek. Uredil dr. Ivan Grafenauer.** 1923. Založila Jugoslovenska knjigarna v Ljubljani. Cena broširani knjigi 20 Din, vezani 30 Din.

— **kpl. Citraši! Slovenske narodne pesmi s Koroškega za čtre in petje,** priredil in izdal Ivan Kiferle v Ljubljani, Krojaška ulica 8, II. nadstropje (gostilna Maček). Zvezek XI. vsebuje 30 narodnih pesmi, ki so razen zadnje vse s Koroškega. Vsebina bogata, oblika lepa, papir prvovrsten. Cena 20 Din, s pošto 2 Din več. Pošilja pa se le proti predplačilu, ker je to najhitreje in najceneje.

— **kpl. Zgodovinske anekdote II. zvezek. Zbral dr. Vinko Šarabon.** 1923. Založila Jugoslovenska knjigarna v Ljubljani. Cena 16 Din.

— **kpl. Zoologija za učiteljske škole i više razrede srednjih škola.** Napisał Milan M. Tomić, prof. I. deo. O čoveku (anatomija). Odobreno od min. prosvete. Ca 246 slika u tekstu. Cena 45 Din. Str. 344. Izdanie: Izdavačka knjižara Rajković i Čuković. Beograd. — Terazije.

— **k Fedor Mikič: Naše alkoholno gospodarstvo.** Knjižica stane 3 Din in poština. Samozaložba: F. Mikič, Celje, Gregorčičeva ulica 3. Več o knjižici prihodnjič.

—kpl. **Naročnina za »Ženski svet«** znaša letno 46 Din, polletno 24 Din, četrletno 12 Din. Upravo lista za Jugoslavijo ima ga. Mila Prunkova, Karlovska cesta 20, I. nadstropje.

—kpl. **Vlađimir Levstik: Gadje gnezdo.** Druga izdaja. Izdala in založila knjigarna Kleinmayer & Bamberg. Cena vez. izvodu 30 Din.

—kpl. **L. N. Tolstoj: Hadži - Murat.** Poslovenil Vladimir Levstik. Izdala in založila knjigarna Kleinmayer & Bamberg. Cena vezanemu izvodu 32 Din.

—kpl. **Slikovica I. Otrok na prvem potovanju.** Založil Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani. Cena 16 Din.

—kpl. **Slikovica II. Deca raja: vija, vaja.** Založil Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani. Cena 20 Din.

—kpl. **Poezije dr. Fr. Prešerna.** Uredil L. Pintar. Peti natisk. Izdala in založila knjigarna Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani. Cena 20 Din.

—kpl. **Ivan Rozman: »Testament«.** Ljudska drama v štirih dejanjih. Drugi popravljen natisk. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 105 strani. Cena broš. 12 Din, vez. 17 Din.

—kpl. **Dečji list »Zavičaj«.** Izašao je iz štampē septembarski broj dečjeg lista »Zavičaj« sa odabranim patriotsko - zabavnim sadržajem, lepo ilustrovan in povezan. Pošto se ove godine list neće nikome slati bez porudžbine, uredn. moli stare pretplatnike i poverenike, da se blagovremeno jave sa novim porudžbinama. Takođe uredništvo apeluje i na sve prijatelje narodne prosvete, da ovaj jedini omladinski list na Srpskom Jugu pomognu pretplatom i rasturanjem. **Godišnja pretplata 10 dinara, mesečna ili pojedini brojevi 1 dinar.** Poverenička nagrada 10%. Adresa: **Uredništvo Zavičaja — Skopje.**

—kpl. **Dr. P. Strmšek: O naših dijaških internatih.** Izdal Dijaški dom v Mariboru.

Ocene.

—k **Fedor Mik'č: Naše alkoholno gospodarstvo.** To malo študijo posvetim mojemu spoštovanemu bratu in velikemu jugoslovenskemu borcu za abstinentne ideale dr. Milošu Gj. Popoviću. Vsebinska: Žalostna statistika pijančevanja v Jugoslaviji. — Kažipot za reformo alkoholnega gospodarstva. — Knjižica je bogato opremljena s statističnim materialom. Glavni njen namen pa je vzbuditi zanimanje za globlji študij tega vprašanja, kar je razvidno iz avtorjevega predgovora, kjer pravi: Na tem mestu izrekam željo, da me vsi bratje in sestre abstinentje v bodoče podpirajo v zbiranju sličnega res statističnega materiala. Mala študija je samo poskus bodočega večjega dela, ki naj bi potem res baziralo na pravem statističnem materialu.

—k **Ivan Rozman: »Testament«.** Ljudska drama v 4. dejanjih. »Splošna knjižnica«, ki je pred kratkim začela izhajati v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani, si je nadela hvaležno nalogo: širiti hoče dobre knjige v skromni, a lepi opremi med ljudstvo po kolikor mogoče zmernih cenah. Na ta način bo lahko gotovo mnogo koristila. Koliko je med nami tuje, slabe navlake, ki jo ljudje kupujejo in berejo! Naj pride domača knjiga in domača beseda do veljave! To želimo tudi ljudski dramji Ivana Rozmana: »Testament«. Legenda, posneta po romanu Janka Kersnika, je obdelana popolnoma samostojno. Uprizoritev je omogočena povsod, tudi na takih odrih, ki ne zmorejo za svoje predstave prevelikih stroškov. Zato toplo priporočamo knjigo raznim odrom kakor tudi zasebnim bralcem.

—k **Dr. P. Strmšek: O naših dijaških internatih.** Mala knjižica nudi bogato orientacijo glede internatov vobče. Ni to navadna reklamna knjižica za Dijaški dom v Mariboru, katerega slika je na čelu spisa, temveč je to globoka vzgojna študija med internatsko in privatno dijaško oskrbo in programatična študija glede vzgoje dijaštva izven doma vobče. Knjižica obsega sledeča poglavja: Javno mnenje; zavod in privatno stanovanje; šola in dom; zavodi in njihova oprava. Delce toplo priporočamo vsem, ki imajo dijake izven doma, dijaškim gospodinjam in gospodarjem ter vzgojevalcem v internatih.

—k **Gaspari T. — Košir P.: Sijaj, sijaj, solnčece!** Zbirka koroških popevk. I. zvezek. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Str. 36; cena vezani knjigi — Din. — Učitelja T. Gaspari in P. Košir sta bila pred nesrečnim koroškim plebiscitom urednika otroškega lista »Mlada Jugosla-

vija«, ki je izhajal v Velikovcu in je namdestoval otrokom šolske čitanke. V tem listu sta posvečala posebno skrb koroškemu narodnemu blagu in nekaj tega gradiva (27 pesmic), ki jima je ostal še v rokopisu, obsega zgorajšnja zbirka. Drobna, lepo opremljena knjižica pa ni zanimiva samo v folklorističnem oziru, temveč bo razveselila zlasti mladino najnižjih šolskih let, katerim je v prvi vrsti namenjena. Vesele, solnčne pesmice krasi tudi par dobro posrečenih Medičevih vinjet, zato jih staršem prav toplo priporočamo.

—k **Zgodovinske anekdote II. zvezek. Dr. V. Šarabon.** Anekdote so kratke dogodbe, ki so se v resnici dogodile ali pa, ki naj bi se bile dogodile. Vsaka anekdota naj ima poanto, zamislek, nauk, duhovitost. Drugi narodi imajo cele zbirke anekdot, ki so točno opredeljene na čas, na posamezne stanove, kraje itd. Dr. Šarabon je začel tozadevno pri nas šele orati ledino in priobčeval je v Mentorju nekaj poučnih in zabavnih prigodbic. Anekdote so vestno prebrane in preresetane in kar nam nudi pisatelj, niso vsakdanje šale, ampak dobro premišljene dogodivščine, ki so v celoti usmirjene v poučno smer in to daje Šarabonovi zbirki posebno vrednost. Dijak bo lahko črpal marsikaj koristnega iz njih, učitelj bo s temi anekdotami poživil poduk, vsakdo, prav vsakdo bo imel korist od njih. Že razvrstitev kot: dobro srce, domišljavost, hladnokrvnost, nagajivost, točnost, odkritosrčnost, ponos, prebrisanost, skopost, prisotnost duha itd. itd., kaže bogastvo duha in mnogovrstnost in vsestranost obdelane snovi. Knjižica bo v sedanjih resnih, težkih solza in trpljenja polnih časih zašla v zadnjo gorsko vas in nam nudila marsikatero veselo urico prijetnega odpočitka in vesele zabave.

—k **Slovenske narodne pesmi s Koroškega za citre in petje.** Priredil in izdal Ivan Kiferle v Ljubljani. Zvezek XI. Vsebinska: 1. Ko bi Zilo in Dravo. 2. Pa že solnčece sije. 3. Pa tja dolji jaz pojdem. 4. Kje so tiste stezice. 5. Spet ptice pojo. 6. Pa bom njive razoral. 7. Tam dol za jezerom. 8. Je na Dravi meglica. 9. Notri pojdi. 10. Dober večer ljubo dekle. 11. Dekle poglej me prav. 12. Rožekarji mi. 13. Pa tam dol za Dravo. 14. Je žalostno moje srce. 15. V Šmilhelu jaz hiško imam. 16. Gorjanska. 17. Na hribec bom stopil. 18. Pojte, pojte drobne ptice. 19. Od Celovca pa do Drave. 20. Vsa najlepša leta. 21. Lepo je poletje. 22. Dekle, to mi povej! 23. Lepo je v igred (pomlad). 24. 26. Pojdem v Rute. 27. Oj ta mlinar. 28. Gor čez jezero. 29. Planinska. 30. Hribčki ponižajte se.

—k **Ranjena gruda.** Spisal Ivan Albrecht. Ta knjiga je prvi zvezek nove »Splošne knjižnice«, ki je začela izhajati v založbi Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani. Nova »Splošna knjižnica«, čije knjige so lepo in okusno opremljene, v enotnem formatu 15 × 12 cm in ki se bo prodajala po razmeroma nizkih in zmernih cenah, bo obsegala izvorna slovenska leposlovna in znanstvena dela, eseje, študije in spise poljubno-znanstvene in zabavne vsebine, razen tega pa tudi dobre prevode iz svetovne leposlovne in strokovne književnosti. Po svojem namenu in obsegu je torej »Splošna knjižnica« vsega uvaževanja vreden kulturni pojav. Želeli je, da se ta knjižnica v prid slovenski književnosti čitavželjne javnosti lepo razvije in uspešno izpolni namen, ki si ga je postavila. Povest »Ranjena gruda« našega že dobro znanega pisatelja I. Albrehta, ki je izšla kot prvi zvezek te knjižnice, je po svoji vsebini, tendenci ter po svojem gladkem slogu zelo zanimiv pojav v naši pripovedni književnosti izza zadnje dobe, ki žalibog izkazuje veliko vrzel glede obširnejše zasnovanih izvornih pripovednih spisov. Posebno zanimanje pa bo »Ranjena gruda« vzbudila tudi radi svoje aktualne vsebine, ki razmotriva pereče moderne probleme in posega z drugim delom v vojno in povojno okupacijsko dobo, ki je bila za naše primorske kraje na splošno in za mnoge posameznike tako usodopolna. Nizka cena knjige bo poleg tega gotovo obodrilila mnogokateroga, da si omissi I. zvezek »Splošne knjižnice« kakor tudi nadaljne, ki bodo, kakor čujemo, sledili v pestri in številni vrsti kmalu drug za drugim. Kakor je razvidno iz prospekta »Splošne knjižnice«, bodo v njenih izdajah zastopani vsi najboljši leposlovni kakor tudi znanstveni in strokovni slovenski in tujejezični pisatelji.

—k **Josip Jurčič, Spisi, VIII. zvezek. Uredil dr. Ivan Grafenauer.** Grafenauer je Jurčičeve zbrane spise pomnožil za en zvezek, tako, da bomo imeli kmalu celotnega Grafenauerjevega Jurčiča v ljudski izdaji. VIII. zvezek vsebuje dela: Ivan Erazem Tatenbach, Bojim se te, Črtica iz življenja političnega agitatorja, Telečja perdenka, Šest parov klobas, Po tobaku smrdiš, Ženitev iz nevoščljivosti in Andreja Pajka spomini, starega Slovenca. V tem zvezku zbrani Jurčičevi spisi so po večini literarni feljtoni, ki jih je priobčeval Jurčič kot urednik »Slovenskega Naroda« v svojem listu. Kaj naj vam mnogo govorim o teh Jurčičevih spisih. Saj je Jurčič naš klasični realist in vsakdo ga je svoje dni že bral, dandanes ga pa ni mogel več brati, ker so Jurčičeva dela že pošla in dr. Prijateljeva zbirka počasi napreduje. Sedaj je Grafenauer preskrbel, da bo Jurčiča lahko vsakdo čital. Saj Jurčič je eden tistih redkih pisateljev, ki ga smeš dati v roke brez skrbi celo 14letnemu dečku ali deklici. Zato mora naša pripovedni klasik v zadnjo gorsko vas, vsaka ljudska knjižnica naj si naroči po več izvodov in vsak izobraženec naj pomnoži svojo knjižnico z Jurčičem. Grafenauerjeve opomnje so prvovrstne. Uvod k Ivanu Erazmu Tatenbachu je prav vreden in nas uvede prav poljudno znanstveno v zgodovinsko ozadje povesti. Seznan nas tudi z viri, katere je Jurčič uporabljal pri izpisovanju te povesti. Ostale povestice so drobni, ki imajo pač svojo ceno samo zato, ker so Jurčičeve. Trajno vrednost pa imajo »Spomini starega Slovenca«, ki so vsaj oblikovno popolnoma Jurčičeva last. Pripovedovanja starega Jakša iz Stične so zelo zanimiva in jih je svoje dni ljudstvo, ko so izišli v Večernicah Mohorjeve družbe, kaj rado bralo. Saj spomini na turške vojske in na Francoze še danes niso med narodom izumrli. Ker je pripovedovanje zelo priprosto, bo ugajalo vsakomur, povprečniku radi lahko pripovedovanja, inteligentu zato, da se bo pri čitvu oddahnil od nezdravo prenapetega sloga današnjih literatov.

—k **»Ženski svet«.** V tem tednu ste bili cenj. naročniam razposlani 7. in 8. številka »Ženskega sveta«. Ker je več izvodov 7. številke dospelo šele pred par dnevi, ni bilo mogoče lista razposlati vsem pravočasno. Prosim cenj. naročnice, da oprostite to zamudo. Vsebinska: 7. številke je sledeča: Dr. Iv. Lah: Gabrijan in Šembilja. Kuprin-Hočevarjeva: Olesja. Vera Albrechtova: Pesem časa. Mar. Kmetova: Ženski svet. Štebi Al.: O internacionalnem kongresu za žensko volivno pravico. A. Lebarjeva: Slaboten otrok — materinska posebna skrb. Dav. Deželova: Lepi dom — ljubi dom. — Izvestja: Našim dobrotnikom! — Po ženskem svetu. — Ročno delo. — Kuhinja. — Higijena. — Književnost in umetnost. — Razgovori. — Listnica uprave. — Modna priloga prinaša 3 bluže, 1 žensko obleko in eno dečko. — Vsebinska 8. številke: Srečko Kosovel: O brazji in duše VI. Lepa Vida (Slika Divinskega grada). Dr. Iv. Lah: Gabrijan in Šembilja. Kuprin - Hočevarjeva: Olesja. Poldi Leskovec: Dekliška. (Pesem). Ad. Milčinovič: Slutnje. Jos. Ribičič: Troje putk. Dav. Deželova: Lepi dom — ljubi dom. Š.: Ne žensko — moško vprašanje. — Izvestja: Društvena poročila. — Po ženskem svetu. — Gospodinjstvo. — Higijena. — Kuhinja. — Književnost in umetnost. — Listnica uprave. — V prilogi več ročnih del z narodnimi motivi in štirje različni vzorci križnega vezanja.

—k **Ocene drugih vposlanih knjig** smo morali radi tesnega prostora odložiti za prihodnjo številko.

Naše narodno prosvetno delo.

—p **Šolski odri v Rusiji.** Sovjetsko časopisje poroča, da je osnovala vlada nekaj gledališč, v katerih nastopajo kot igralci izključno sami otroci. Sovjetska vlada smatra tovrstna gledališča za izborna vzgojna institucija in jih bo ustanovila na vseh šolah. V zvezi z gledališči bo osnovala tudi otroške klube, časopise in razne druge stvari. Stremljenje gre za tem, da se otroci vzgoje na dinamičnem načelu.

Šolske ljudske knjižnice.

—pk **V Letušu — Sav. dolina** obstoja po zaslugi ustanovitelja, sedaj umirovljenega tov. Karla Maršica bralno društvo, ki ima svoj sedež v šoli. Knjižnica šteje nad 400 knjig razne vsebine. Povprečno se izposodi na leto 5000 knjig. Bralno društvo prireja tudi diletantske predstave in goji v zimskem času petje. Tajnik in pevovodja (tega) društva je učitelj.

—pk **V Ponikvi ob južni žel.** Na cenjeni Vaš poziv v 31. številki »Učit. Tov.« Vam uljudno naznanjam, da je pri naši šoli od 1. oktobra 1922 ustanovljena »Šolska Kocenova ljudska knjižnica«, ki šteje za sedaj 136 knjig. (Letos še, se izdatno pomnoži!) Toliko na znanje za Vašo nadaljno uporabo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po **24. junija smo imeli na Ivanjic (Prekmurje)** res lep užitek. Tamošnji učitelj in šolski voditelj L. Benkovič je priredil s svojimi otroci lepo in spretno postavljeno igro »Mati za sinom« z deklamacijami. Otroci sosednih šol so igro gledali ter so prvič v življenju videli kaj takega. Vrnivši se domov so vprašali svojega učitelja, če bodo tudi oni priredili tako igro? Da — dragi otroci!

—ph **Osnovna šola v Framu** je priredila dne 12. in 15. avgusta gledališko igro »Šivilja Klara«, obakrat s prav dobrim uspehom. Igra zahteva dosti truda, a je zelo hvaležna.

—po **Šolski oder v Vuzenici.** Na Vidovdan in dan pozneje nas je presenetilo vuzeniško učiteljstvo z lepo šolsko prireditvijo s sledečim vzporedom: 1. Pozdrav. 2. Postiljon (deklamacija). 3. Postiljon (pesem). 4. Ciganska sirota (pesem). 5. Kralju Petru I. (deklamacija). 6. »Šivilja Klara« (igra v 3 dejanjih). 7. Mehurčki (deklamacija). 8. Pičica na i (deklamacija). 9. Kronanje v Zagrebu (deklamacija). 10. Ciganček (deklamacija). 11. Zvonovi (nastop treh deklamatorjev zvonov). 12. Ciban poslušaj očetovo uro (dvogovor). 13. Slovenka sem (pesem). 14. Bože pravde. Prireditelj je vrlo uspela ter prinesla za napravo šolskega odra znesek 6000 K. Pevske točke so bile do bro izvršene. Deklamacije so bile vse prav dobre, naravnost umetniško podani pa sta bili: »Ciban poslušaj očetovo uro« in »Mehurčki«. Pri igri smo zlasti občudovali siguren nastop Jožeka z njegovim milim in čustva izrazujočim glasom ter primernimi kretnjami. Prizora z nastopi vil in palčkov z ubranim petjem sta nas naravnost očarala. Pod spretnim in izkušenim vodstvom nadučitelja Vihherja, ki je sam zložil pesem za pozdrav in trudapolno požrtvovalnostjo učiteljice Ivke Vidmarjeve, ki je priučila igro in večino deklamacij; učiteljice Kogelnikove, ki je naučila palčke in učitelja Goloba, ki je z velikim trudom preskrbel oder in opremo, je bila prireditelj dobro prirejena. To je pokazalo tudi dejstvo, da je bila dvorana trikrat napolnjena in je pri zadnjem ponavljanju moralo oditi celo mnogo obiskovalcev, ker niso dobili prostora. Prireditelj je imela torej vedno večjo privlačno silo. Vuzenica dobi sedaj svoj stalni oder in upamo, da nas bode večkrat s sličnimi prireditvami presenetila, kar bode gotovo blagodejno vplivalo na razvoj narodne in državne misli ob mejih.

—do **Igra in razstava v Toplicah pri Zagorju ob Savi.** Imenovana šola je pripravila igro »Snežulčica«, in sicer dne 23. marca 1923 za učence Topliške šole, dne 24. marca za učence Zagorske in Izlaške šole ter 25. marca za starše in prijatelje šolske mladine. Igra je v vsakem oziru uspela prvovrstno. Hvaležni ostanemo vsem sodelavcem! — Dne 24. junija 1923 pa je ista šola priredila razstavo ženskih ročnih del in risarskih izdelkov. Obisk je bil nepričakovano mnogobrojen in vsak je odnesel prav zadovoljen utis s seboj. Med obiskovalci je bilo tudi več strokovniakov različnih strok, ki so se o uspehih kaj laskavo izražali. Mladina nadaljuje pot v tej smeri, in ne bo se Ti bati slabe bodočnosti! Vzorno delujoče učiteljstvo pa prejmi najlepšo zahvalo na tako izbornih uspehih! **Obiskovalec.**

—po **Črensovci.** Tudi naši malčki so stopili v Talijin hram da se posvetijo veliki boginji in njeni visoki umetnosti. — V minulem zimskem času so dvakrat nastopili pod spretnim vodstvom g. nadučitelja Lutarja ter z dovršenostjo proizvajali dve spevoigrnici: »Metuljčki« in »Divja roža« (v prekmurščini) ter igrokaz »Pepelka« (v pisni slovenščini). Šolski oder je bil spremljen v čarno kraljestvo fantazije v rajski vrtec — odet v vence bujnih rož, koder se zibljejo svilni metuljčki, kjer kroži bajna ptica, šumlja srebrni virček, v čigar blaženstvu in prelesti rajajo divne vile in morske deklice; kjer vse poje slavospev zlatemu solncu večne sreče. Ljudstvo je vzklikalo navdušenja in zadivljenosti, ko je uzrlo in spoznalo svoje ljubljence ter videlo njih krasen, naraven nastop in usajene kretnje; marsikom se je zaiskrila solza veselja v očeh ko je poslušal lepe kristalno čiste melodije najboljših pevk — zares pravo

vilinsko petje. In vsa ta prelest, ves sijaj in vsi spevi so bili poklonjeni kot lepi šopek naši domovini — Jugoslaviji! — Prireditev je resnično vrlo uspešna! Vsa hvale gre nadučitelju g. Lutarju, ki je z neumornim trudom in veseljem žrtvoval par mesečni svoj prosti čas v ta namen. Uteho mu naj da — velik uspeh in hvale ljudstva! Velike zasluge pri tem še tudi ima ga. nadučitelja El. Lutarjeva, ki je cele noči šivala krasne obleke iz raznobarnega krep-papirja in okusno sestavljala dragocen nakit. Pri tem delu ji je pomagala gospa Mat. Kristova, nadučiteljeva soproga iz Trnja. Za okrašenje odra sta skrbeli nadučitelj g. Krist (Trnje) in tukajšnji učitelj g. I. Horvat. Pohvalo pa tudi zaslužijo oni malčki ki so se z ljubkim nastopom in s krasnim petjem posebno odlikovali ter dvignili prireditev do višine. V »Metuljčkih« — Cigan Verona, v »Divji roži« — Lutar Margita in Boža kot princ in princesa ter Halaz Agata kot vila; v »Pepelki« — Franc Ana kot Bogomila, Horvat Terezija kot mačeha in Kolenko Štefan kot kraljevič. — Le tako naprej da se bo osvobojeno Prekmurje lesketao v zarij kulture! — **Koleginja.**

—po Šola v St. Vidu pri Planini je dne 21. maja 1923 vprizorila predstavo z obsežnim vzporedom. Igrali ste se zelo dobo ob igri »Jagode« in »Snežulčica«. Čuditi se je bilo samozavestnemu nastopu posameznih igralcev. Krasno je bilo petje. Učenec višjega razreda je sam dirigiral množico številni štiriglasni zbor, ki je zapel več težkih komadov. Na vzporedu je bila tudi deklamacija in h koncu živa slika. Vsa čast gre nadučitelju Boži Mahorčiču, kateremu naj bo moralni uspeh plačilo za njegov trud.

—po Stritarjeva proslava v Rogaški Slatini. Da seznanj zdraviški goste z našim svoločnim pesnikom in se tudi naša mladina oddolži svojem pisatelju, priredilo je učitelstvo šole v Rog. Slatini dne 17. pr. m. Stritarjevo proslavo. Ko se je Stritar ob ednajstih predpoldne peljal v kočiji v lepo okolico, pričakala ga je pred godbenim paviljonom šolska mladina z zastavicami in cvetjem. Med živahnim vzklikanjem otrok in odraslih, igrala je divizijska godba napitnico, kočija s Stritarjem in soprogo pa je bila v hipu pokrita s cvetjem. Pesnik je sprva z roko odzdravljaval, a cvetje ga je dražilo po občutljivem licu, zato si je čepico potisnil pred obraz in ga povsem zakril.

K večerni prireditvi se je zbrala elita tukajšnjih zdraviških gostov in napolnila veliko dvorano Zdraviškega doma do zadnjega kotička. Med njimi pa smo prvič opazili tudi rute okoliških kmetov, ki so si to pot vendar upale med izbrano publiko v razkošno dvorano, saj so na odru nastopali njihovi otroci. Že pevske točke otroškega zbora pod vodstvom tov. Predana so ugajale tako, da aplavz ni hotel ponehati, da si ne nežni glasovi v veliki dvorani ne morejo polno uveljaviti. Poetični govor učenca, v katerem izraža mladina svojem pesniku polno hvaležnost, kakor tudi vse deklamacije najlepših in najpopularnejših pesnikovih pesnitev kazale so dovršenost, tako o naglasu, izgovoru in gestah, kakor tudi v kostumih in opremljenosti. Presenetil pa je deklamator Oresta o rimski togi, ki je znal brezhibno podati tragiko pesnitve. Za igrokaz »Oderuh« so bile vloge srečno izbrane in skrbno naštudirane. Sledila je živa slika »Strunam slovo«. Skupina otrok obkroža pesnikovo sliko. Nekateri drže zastavice, drugi pa napis Stritarjevih mladinskih spisov, belooblečena deklica deklamuje s tožnim glasom in polagoma položi liro na tla. Prireditev je jasno pokazala, da so se tov. Glinškovi in Sekirnikova ter tov. Predan zavedali, pred kakšno publiko nastopijo, pred publiko, ki je skrajno razvajena in že rada po pol uri zapušča dvorano, a je tokrat ostala do konca in s tem dala najlepše priznanje. Mesto vstopnine so pobirali prispevke za Stritarjev spomenik. Nabrana svota, blizu 10.000 K, kaže tudi lep gnoten uspeh.

—po Sv. Pavel pri Prebodu. Dne 10. junija 1923 je priredila šolska mladina v Sv. Pavlu šolsko predstavo. Na sporedu so bile deklamacije prizori, trodejanika »Roža zdrava« in pevske točke. Deklamatorji so lepo rešili svoje naloge. Posebno sta ugajala prizori »Slavko zdravnik« in »Ciciban in čebele«. Zelo je dopadala trodejanika »Roža zdrava« katere ustvaritelj je bil režiser prireditve tov. g. Roš sam. Z njo je pokazal svojo marljivost in spretnost. Otroci so jo igrali z veseljem in gledalci so sledili igri z zanimanjem. Pod njegovim vodstvom so tudi zapeli otroci lepo nekaj mičnih pesmic. Lep obisk staršev in drugih mladino ljubov je pripomogel tudi v gnotnem oziru, da se bo lahko nabavilo zopet nekaj knjig za šolarsko knjižnico.

—po Sv. Lenart Slov. gor. V nedeljo 24. junija se je vršila v telovadnici meščanske šole (Sokolski dom) šolska prireditev tukajšnje ljudske in meščanske šole. Na dnevnem redu je bilo: deklamacije in petje, primerno raznim šolskim stopnjam ter dve igri: »Dvakrat Lenčka« in »Lažniva Milena«. Nastopali so učenci in učenke iz vseh razredov, izvršitev je bila jako povoljna.

—po Petrovče. Petrovska osnovna šola je priredila meseca junija pod vodstvom svojega učitelstva lepo uspelo prireditev, ki je privabila toliko gledalcev v Vodnikovo dvorano, kakor še nikoli. Petje, deklamacije in dramatični prizori so ugajali tako, kakor igra dvodejanika »Snežulčica«, v kateri so nastopali pritlikovci in vile. Živa pestrost v sporedu je kljub silni vročini v dvorani privezala nase občinstvo do zadnje točke. Lep moralni uspeh je plačilo za trud domačemu učitelstvu, zlasti pa marljivemu in agilnemu tov. Gerancu, še lepši pa gnotni uspeh mladini, ki se ji bodo iz znanega čistega dobička nabavile šolske potrebščine.

Obrambni vestnik.

—ob Brama je v nas samih. (Dopis iz mariborske oblasti.) Mariborska klerikalna »Straža« in »Slov. Gospodar« kaj rada napadeta šolo in učitelstvo, kjer in kadar le moreta. Zlorabljala sta izjedanje glavnih počitnic na račun dobrega, imena učitelstva. Ne rekli bi ničesar, če bi bila pisala o zadevi stvarno; a dolžiti učitelstvo, da je ono vsemu krivo, da nima srca za ljudstvo, da hoče v šoli neomejeno vladati in s pomočjo Beograda pritiskati na ljudstvo, je izbruh sovraštva do učitelstva, ki trpi ž njim vred pod pritiskom silne draginje. »Straža« in »Slov. Gospodar« napadeta in smešita tudi posamezne učne osebe, in še ena naravnost hudoben način in s škodoželjnim namenom. Popravkov seveda ne priobčita, ker nočeta priznati resnice in njun glavni urednik duhovnik Golec in odgovorni urednik poslanec Pušenjak nimata toliko čuta časti, da bi storjeno krivico popravila. Skrta pod poslansko imunostjo krade čast neovirano v zavesti, da ju ne more doseči roka pravice. Samo jedno orožje ima učitelstvo v svojih rokah, t. j. naj se ob kupovanju šolskih potrebščin izogiba Cirilovega podjetja v Mariboru. Ta trgovina je namreč last podjetja, ki izdaja list »Straža« in »Slov. Gospodar«. Čut tovarištva nam prepoveduje imeti zveze s podjetjem, ki nas sramoti ter nam krađe s hudobnim namenom naše največje imetje — čast. Solidarnost in tovarištvo je najboljša bramba pred klerikalno hudobijo.

—ob Slovenska Bistrica. (Dopis iz učiteljskih krogov.) Že dolgo se opaža v Slovenski Bistrici sistematična gonja proti vsemu, kar je naprednega in sokolskega. Anonimne in neanonimne ovadbe, osebne intervencije pri oblastih so na dnevnem redu; klerikalci se ne sramujejo nobenega sredstva, da le dosežejo svoj cilj: oslabiti napredni, posebno pa sokolski živelj v Slovenski Bistrici. V zadnjem času so se vrgli z vso vneto na naše učitelstvo. Najprej različne ovadbe proti učitelju Čehu, zdaj preganjanje učitelja Metlike, za njimi pa pridejo na vrsto še drugi, dokler se jim ne bo posrečilo sestaviti učiteljskega zbora iz samih klerikalcev in Orlov. Kakšna sta imenovana gospoda kot učitelja, kako izpolnjujeta svoje stanovske dolžnosti, za to ne vprašajo; oba sta naprednjaka, oba sta agilna sokolska delavca, oba sta — kar najjima odpusti sam Bog! — Orjunaša, to pa je dovolj grehov v klerikalno-nemčurskih očeh. Čudno je postopanje mariborskega okrajnega glavarstva v teh zadevah. Učitelj Čeh je razrešen službe v Slovenski Bistrici. To bi se dalo navsezadnje še potrpeti, ker je le provizorično nameščen. Bolj čudno pa je, da vsebuje dotični dekret okrajnega glavarstva v Mariboru tudi dostavek, da v okolišju mariborskega okrajnega glavarstva ne dobi več službe. Torej neke vrste izgon! G. Lajnšič vlada precej absolutistično! Ta gospod smatra tudi učitelstvo za podrejeno rajo, pri kateri niti v občevanju ž njo ni treba varovati vsaj najnavadnejše dostojnosti. Tako je učitelju Čehu pri nekem zaslišanju ponovno zabrusil v obraz, da laže, je kričal nad njim, da laže, ker ni hotel podpisati zapisnika, ki se je gasil drugače, kakor njegova izjava ter mu je končno zapretel: »Sicer pa bom po Vas lopljal, da si boste zapomnili!« Tako obnašanje ni niti dostojno niti po službenih predpisih dovoljeno. Značilno za g. Lajnšiča je tudi dejstvo, da se je pri nekem zaslišanju učitelja Čeha skliceval le na dopis »Straže«,

ni mu pa hotel pokazati ovadbe, da si jo je zahteval. Kakšen ugled naj ima učitelstvo, če se tako postopa ž njim! Upamo, da bo UJU energično nastopilo proti preganjanju našega naprednega učitelstva in da se bo tudi višji šolski svet malo pozanimal za to gonjo.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz glavnega odbora UJU v Beogradu.

+glo. Seja Izvršilnega Odbora UJU dne 21. avgusta t. l. v Beogradu:

1. **Elagajnik UJU:** Sklenilo se je razpisati mesto glavnega blagajnika UJU v »Narodni Prosveti«.

2. **Seje izvršilnega odbora UJU:** Na predlog predsednika UJU tov. M. Stankovića se je sklenilo, da se vrše seje izvršilnega odbora UJU redno vsaki teden v soboto po 6. uri v Učiteljskem domu. — Zapisniki sej se objavijo v »Narodni Prosveti«.

3. **Reorganizacija uredništva »Narodne Prosvete«.** Urednik »Narodne Prosvete« tov. M. Stanković poroča, da je posel uredništva »Narodne Prosvete« zelo velik in ga mora skoro izključno sam opravljati. Da bi šel ta posel lažje in boljše predlaga, da se izbere poseben uredniški odbor, ki bi sodeloval z njim pri urejanju lista. — Izvrševalni odbor si je osvojil ta predlog in je izvolil v ta odbor tov.: Petra Vuksanovića, Ante Mladenovića, Jov. Miljevića, Vlad. K. Petrovića in Svet. Avramovića. — Vlado Petrović predlaga, da naj se objavlja v »Narodni Prosveti« mesečni pregled delovanja vseh poverjeništev UJU. V to svrhu naj bi vsako pov. UJU določilo enega člana kot stalnega obvestitelja in dopisnika »Narodne Prosvete« (Poverjeništvu so že odobrila obvestila v tem oziru).

4. **Spomin 100letnice Ivana Filipovića.** Izvrševalni odbor sklone na predlog urednika »Učitelja« tov. M. Stanojevića, da se posveti prihodnja številka »Učitelja« izključno spominu Ivana Filipovića.

Seja 25. avgusta t. l.)

5. **Oglasi za stanovske liste.** Razpravljalo se je o tem, kako izboljšati materialno stanje Udruženja, posebno listov. Sklenilo se je, da se posveti večja pozornost pridobivanju oglasov in da se njih število znatno poveča v stanovskih listih, posebno s privatnimi oglasi. Odbor je poveril za zbiranje oglasov g. Živ. Radosavljevića, ki bo nabiral oglase za »Narodno Prosveto«, »Učitelja« in druga izdanja Udruženja.

6. **Izdaja Učiteljskega koledarja za celo državo.** V načelu je bil sprejet predlog g. Mih. Stanojevića, da se izda skupen Učiteljski koledar in se o podrobnosti te izdaje definitivno sklepa v prihodnji seji.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO KRANJSKEGA OKRAJA** zboruje v sredo, dne 12. t. m. ob 9. uri v Kranju s sledečim vzporedom: 1. Kavčuk, dobava in tehnična uporaba, poroča Fr. Luznar. 2. Šolske in učiteljske zadeve. Popoldne ob 14. uri ogled kavčukove tovarne Vulkan. K polni udeležbi vabi odbor.

Poročila:

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOZJANSKI OKRAJ** je zborovalo dne 14. junija 1923 v Podsredi ob številni udeležbi. Tovariši(ce) dveh šol se zborovanja niso mogli udeležiti, ker je na ta dan na njihovih šolah nadzoroval okrajni šolski nadzornik. V ostalem so manjkali le trije člani, ki pa so svojo odsotnost opravičili. Z ozirom na točko: Volitev poročevalca o stanju šolskih vrtov, je bilo na to zborovanje povabljen tudi učitelstvo, ki ni včlanjeno v UJU, a se zborovanja ni udeležilo.

K društvu sta pristopila kot člana tov. Jožica Šušteršičeva iz Koprivnice in

tov. Anton Lazar iz Zagorja, katera je tov. predsednik v svojem pozdravnem govoru prisrčno pozdravil.

Po prečitaniu zapisnika, ki se je odobril, so se obravnavali dopisi, in sicer Fer. Saveza glede ustanovitve podružnice za kozjanski okraj in dopis UJU, poverj. Ljubljana zadevajoč »Stanovsko strokovno knjižnico«. Prvi zvezek te knjižnice je prevzel društveni tajnik v razprodajo.

Sledila je volitev poročevalca o stanju šolskih vrtov. Glede te točke se je vnela daljša debata. Zaključek iste je bil, da tega mesta ne prevzame nihče tako dolgo, dokler se ne prizna povrnitev potnih stroškov.

Delegatom za državno skupščino UJU je bil izvoljen tov. I. Lovše iz Zagorja, njegovim namestnikom tov. A. Potočnik iz Podsrede. Kot namestnik društvenega predsednika za to skupščino je bil izvoljen tov. B. Mahorčič iz St. Vida.

Pri slučajnostih je poročal tov. Ivanuš o uradni učiteljski konferenci, ki se je vršila dne 9. junija t. l. v Brežicah za brežiško-sevniški okraj, h koji je bilo povabljen tudi učitelstvo kozjanskega okraja. Med drugim je poročal, da se je ob tej priliki konstituiral stalni konferenčni odbor, kojega člani so obenem tudi člani knjižničnega odseka. Izvoljeni so bili tov. F. Šetinc, A. Potočnik, I. Lovše in R. Ivanuš. Zbor je vzel to izvolitev odobruje na znanje.

Predlog tov. predsednika, da si društvo ustanovi lastno knjižnico, se sprejme. Predlagatelj daruje 17 knjig, ki naj tvorijo temelj tej knjižnici.

Ob sklepu zborovanja se je poslovil od društva tov. Jerin, ki je imenovan nadučiteljem v Št. Lovrencu pod Prežinom. Zborovalci mu žele na njegovem novem službenem mestu mnogo sreče ter mu kličejo: Na mnoga leta.

Prihodnje zborovanje se vrši v teku treh tednov po pričetku šolskega leta.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Strukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 400.

RAZPIS NADUČITELJSKE SLUŽBE.

Na podlagi odloka višjega šolskega sveta z dne 17. avgusta 1923, štev. 5819 razpisuje se nadučiteljska služba na šestrazrednici z eno vzporednico v **Rajhenburgu** v stalno namestitev.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po predpisani poti najkasneje do

dne 30. septembra 1923

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet sevniški v Brežicah, dne 28. avgusta 1923.

Štev. 584.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

V zmislu odloka višjega šolskega sveta z dne 17. avgusta 1923, štev. 7262 razpisuje se učiteljska služba (za. moške prosilce) na šestrazrednici s 3 vzporednicami v **Brežicah** v stalno namestitev.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po predpisani poti najkasneje do

dne 30. septembra 1923

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet Brežice, dne 28. avgusta 1923.

ŽIKO

Pokusite - - - - - **ŽIKO** - - in se prepričajte, da ni okusnejše kave. Popolnoma nadomešča pravo kavo, zato je tudi najcenejša. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Prijatelji nekdanje Vydrovke jo lahko naroče tudi direktno po povzetju najmanj 5 kg. **Pražarna „Žika“**, d. z o. z. Ljubljana, Rožna dolina.

... Pošljite nemudoma zopet 5 kg Žike. Ker je kuhinja par dni brez nje, je vse narobe. M. P. Bled, 27. 7. 1923.

... Žike smo se tako privadili, da ne potrebujemo nobene druge kave ... F. H. naduč. Svečina, 2. 5. 1923.

... Žika je res takšna, kakor je bila svoj čas Vydrovka, zato mi pošljite zopet 5 kg ... I. S. Rečica, 3. 6. 1923.

Naročajte šolske knjige vseh vrst, šol. zvezke in druge potrebščine **v knjigarni Učiteljske tiskarne!** **ZAHTEVAJTE CENIKE!** **SVOJI K SVOJIM!**